

СУ „Св. Св. Кирил и Методий“

с. Брезница, общ. Гоце Делчев, обл. Благоевград

www.sou-br.com, e-mail: info-103401@edu.mon.bg

тел./факс: 07529 2071

Утвърждавам:

Директор:

/Сефаде Хаджи/

Подписът не
се чете
съгласно
ЗЗЛД

ПРОГРАМА

ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

**при СУ „Св. Св. Кирил и Методий“,
с. Брезница, община Гоце Делчев, област Благоевград**

*Програмата е приета на Педагогически съвет
съгласно Протокол № 14/11.09.2026 г. и утвърдена със заповед № РД- 873/11.09.2026 г.
на директора на СУ „Св. Св. Кирил и Методий“*

I. Общи положения

- Програмата за превенция от отпадане е разработена в съответствие с рамкови европейски и национални документи и определените приоритети за развитие в сферата на предучилищното и училищното образование.
- Училищната програмата за превенция на отпадането на ученици в СУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Брезница е разработена в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване на предложената от Европейската комисия „Стратегия за интелектуален устойчив растеж „Европа 2030“ и на препоръките, направени във връзка с тях по отношение превенцията на социалното изключване и за по-добро образование и грижи в периода на ранното детство, насочени към осигуряване на възможности на всички деца за най-добър старт в живота.
- Настоящата програма конкретизира заложените политики, мерки и дейности в Стратегията за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, съобразно спецификата и конкретните условия в СУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Брезница.
- Програмата за превенция на ранното напускане на училище е част от училищната политика във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст

Ранното напускане на училище е комплексно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите, върху възможностите за тяхното развитие. Затова напускането на училище е не само социален, но и образователен проблем. Преодоляването на проблема изисква ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България.

II. Идентификация на проблема

Ранното напускане на училище е комплексно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите, върху възможностите за тяхното развитие. Затова напускането на училище е не само социален, но и образователен проблем. Преодоляването на проблема изисква ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България.

Причините за преждевременното напускане на училище са класифицирани в няколко основни категории. Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността не са водещи до повишен риск от отпадане от училище в нашето населено място. В резултат, на което не се нарушава участието в учебния процес.

Родителската незаинтересованост, отрицателно въздействие на домашната среда, непълни семейства, ученици с трудно поведение, приятелската среда на учениците, налагането на строги наказания до някаква степен нарушават участието в учебния процес.

Корените на това явление не трябва да се търсят само в семейството и в слабия стремеж за личностната реализация на учениците, а и в образованието. Лошите прояви по отношение на дисциплина, взаимоотношенията в училище, мотивацията на учениците за знания, умения, компетентности и отношения, както и големият брой слаби оценки неминуемо поставя учениците в групата на застрашени от ранно напускане. Констатирано е, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат неизвинени отсъствия.

В последно време в нашето училище са постигнати добри резултати, тъй като е намален броят на отпадналите ученици. В I – IV клас този проблем не е толкова изявен поради факта, че малките ученици са обгрижвани от по- малък брой учители. Проблемът с ранно напускащите е в по- голяма степен е изразен от VIII до XII клас. Затова е нужно да се предприемат мерки от цялата училищна общност.

През учебната 2025/ 2026 година в училището в дневна форма са обучавани 390 ученика в дневна форма на обучение. Няма отпаднали през учебната година по чл. 172, ал.2, т.2 от ЗПУО. За предходната учебна година учениците са допуснали отсъствия, както следва:

Учебна година	Общ брой отсъствия по уважителни причини	Общ брой отсъствия по неуважителни причини
2025/2026	29 349	1409

При проверките на документите за извиняване на отсъствията, както и в резултат на множество проведени разговори с ученици с отсъствия училищния екип констатира че:

- Отсъствията по уважителни причини се дължат на:
 - здравословни причини, за които са представени съответните медицински документи;
 - заявления от родител/ настойник съгласно Наредбата за приобщаващо образование;

- От приложената таблица е видно, че най – много отсъствия по уважителни причини имат учениците от начален и прогимназиален етап, а най – много отсъствия по неуважителни причини имат учениците от гимназиален етап.
- Основните причини за натрупване на отсъствия по неуважителни причини са:
 - Нежелание на ученика да учи

По – голяма част от отсъстващите ученици нямат трудности в усвояването на учебния материал, а по – скоро са с ниска мотивация за учене най – вече учениците от гимназиален етап.

- Липса на родителски контрол

В по – голяма част родителите са слабо заинтересовани от обучението и резултатите, които постига ученикът в училище. Част от учениците са деца на т.н. мигриращи родители, които работят в чужбина, а децата им се отглеждат от баби и дядовци. Отсъствията са допуснати от малък брой ученици, които си позволяват да закъсняват и отсъстват.

III. Цели на програмата

- ✓ Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност. Индикатор за постигане – намаляване неизвинени отсъствия.
- ✓ Създаване на положителни нагласи към учебния процес. Индикатор за постигане – успехът на застрашените ученици.
- ✓ Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище.
- ✓ Изграждане на мотивация у подрастващите за ежедневно посещение в училище и участие в живота на училищната общност.
- ✓ Индикатор за постигане – намаляване на неизвинени и извинени отсъствия.
- ✓ Създаване на положителни нагласи към образователния процес.
- ✓ Индикатор за постигане – повишаване успехът на застрашените ученици

Идеи за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи- превенция на ранното напускане:

1. Всеки ученик може да бъде отличник!

- ✓ Да открием тази област, в която даденият ученик е добър.
- ✓ Да му помогнем да се превърне в отличник в тази област, като доразвие своите знания, умения, компетентности и отношения по приемлив за обществото начин.
- ✓ Да развие допълнителни знания, умения, компетентности и отношения и в останалите области чрез това, в което е добър.

2. Училището може да бъде привлекателно за всеки ученик!

- ✓ Въвеждане на разнообразни групи по занимания по интереси, в които ученикът да бъде включван съобразно нуждите и потребностите му.
- ✓ Да направим училището привлекателно място и за учениците, които не проявяват особен интерес към учебното съдържание.
- ✓ Да създадем толерантна среда, която ученикът да почувства като своя, в която да може да открие своето място.

Силни страни:	Слаби страни:
✓ квалифицирани учители; ✓ интерактивни методи на обучение, използване на ИКТ; ✓ извънкласни дейности; ✓ възможности за изява; ✓ създаване на приятелска среда; ✓ добра материална база; ✓ работа по проекти; ✓ безплатни закуски I-IV клас; ✓ безплатни учебници I-XII клас; ✓ стипендии за учениците в гимназиален етап. Стипендията за отличен успех и участие в олимпиади и състезания е най-висока от всички определени суми за стипендии. ✓ малък брой отпаднали ученици; ✓ училищен психолог	✓ ниска мотивация за учене; ✓ недостатъчно ефективно взаимодействие училище – родители; ✓ голям брой извинени и неизвинени отсъствия на учениците е предпоставка за отпадане; ✓ ранно идентифициране на децата в риск чрез проучване на потребностите и интересите на децата; ✓ нови форми за по-голямо ангажиране на родителите; ✓ ефективно включване на училищните и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище. ✓ обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят учениците в риск да отпаднат от училище; ✓ разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на учениците, консултиране,

	професионално ориентиране и чрез активна работа със семейството; ✓ периодична оценка и актуализиране на мерките; ✓ разширяване на връзките с извънучилищните институции.
--	---

Причини:

- ✓ недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите;
- ✓ липса на ефективни санкции за родителите;
- ✓ нисък жизнен стандарт на малка част от населението;
- ✓ проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище;
- ✓ липса на финансови възможности за подкрепа на застрашени от отпадане деца;
- ✓ негативно влияние на приятелската среда или улицата;
- ✓ ранни бракове в гимназиалния етап;
- ✓ миграционни процеси, честа смяна на местоживеенето.

IV. Мерки на училището по отношение на приобщаване на деца и ученици от уязвими групи (превенция на ранното напускане от училище)

В изпълнение на училищната програма от страна на училището се предприемат мерки, както следва:

- Ранно идентифициране на децата в риск.
- Нови форми за по-голямо ангажиране на родителите.
- Изграждане на качествено партньорство между родители и педагогически специалисти.
- Ефективно включване на училищните и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училището.
 - Обучение на педагогическия екип да идентифицира и да решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят подрастващите в риск от отпадане от училище.
 - Разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на децата, консултиране и активна работа със семейството.
 - Поддържане на база данни, индивидуално портфолио, индивидуални програми за всяко застрашено дете.
 - Разширяване на връзките с извънучилищни институции.

Административни мерки и работа с институциите за превенция на отпадането:

- Отразяване на движението на учениците, проследяване на преместването, писма от/до приемащите училища и общини по местата на преместване на учениците.
- Подаване на информация за ученици, допуснали повече от 5 отсъствия по неуважителни причини

- Контрол на редовността на воденето и отчитането на отсъствията на учениците от учители и класни ръководители, коректно отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация – 2 проверки.

Възпитателни мерки за превенция на отпадането.

- Работа с учениците
- Паралелкови дейности и изяви за превенция от отпадане и работа с деца в риск съгласно плановете на класните ръководители.
- Индивидуална и допълнителна работа с учениците с отсъствия – консултации, беседи, възлагане на персонални задачи, стимулиране на положителни постъпки и изяви.
- Включване на учениците в риск от отпадане в извънкласни и извънучилищни дейности – участие в училищни празници, организиране на спортни празници и състезания, екскурзии.
- Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите-партньори на училището.
- Индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.

V. МЕРКИ (ДЕЙНОСТИ) ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО ОТ УЧИЛИЩЕ

- Своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на учебния материал и застрашеност от отпадане;
- Изготвяне на ежемесечни отчети от класните ръководители за броя на отсъствията и разговори с училищния психолог за причините, поради които учениците са застрашени от отпадане /ако има такива/;
- Изработване ежегодно и актуализиране на регистър на застрашените от отпадане деца /отворен документ/;
- Анализ на постиженията на застрашените от отпадане подрастващи и осъществяване на педагогическа подкрепа от страна на учителите и училищното ръководство /в края на всеки срок/;
- Провеждане на задължителна, допълнителна, индивидуална и групова работа по съответните предмети, предоставяща възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал от застрашените ученици, може и чрез участие в проекти;
- Развиване на силните страни на личността чрез индивидуална работа с учениците или включването им в групи за извънкласни дейности и занимания по интереси;
- Осигуряване на публични изяви на учениците с изявени дарби;
- Осъществяване на ефективен диалог между училището и семействата на застрашените от отпадане ученици;
- Въвеждане на алтернативни срещи и мотивиране на родителите да посещават планираните родителски срещи;
- Организиране на кампании, които да стигнат до родителите и настойниците на учениците;
- Засилване на контрола върху отсъствията и своевременно информиране на родителите.

VI. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Недопускане на ученици, отпаднали от училище или преждевременно напуснали образователната система.
2. Създаване на условия и повишена мотивация за посещение в училище.

3. Подобряване на учебните резултати и осигуряване на своевременна и адекватна образователна подкрепа за развитието на учениците, включително на ученици от уязвими групи.

VII. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

1. Намаляване на отсъствията по уважителни и неуважителни причини.

- Брой отсъствия в края на срока/учебната година;
- Брой санкционирани ученици за отсъствия;
- Брой ученици с 5 и повече отсъствия по неуважителни причини;
- Брой ученици, положили изпити за определяне на срочна и/или годишна оценка по учебни предмети поради допуснати отсъствия.

2. Подобряване на учебните постижения на застрашените ученици.

- Брой проведени консултации по учебни предмети на застрашени от отпадане ученици.
- Брой проведени срещи с родители на застрашени от отпадане ученици.

3. Брой ученици в риск от отпадане, включени в училищни дейности.

4. Брой родители, на които е оказана институционална подкрепа

VIII. ФИНАНСИРАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

1. От бюджета на училището;
2. Целеви средства за осигуряване на: учебници на учениците от I до XII клас;
3. Средства от проекти и национални програми.